

Startnotitie

Dossiercode: 1.731.212/0568

Afdeling:

Beleid en Projecten

Project:

Pilot gebiedsvisie Wijlre-West

Status:

Datum:

29 april 2019

Opdrachtgever:
wethouder Jos Last

Versies:

Opdrachtnemer:
Jos Kusters

Projectmanager / Projectleider
Roel Slabbers

Plan van aanpak

Pilot gebiedsvisie Wijre-West

29 april 2019

Inhoudsopgave

Startnotitie	1
O. Samenvatting	4
A. Aanleiding	5
B. Projectopdracht	8
B1. Doelstelling	8
B2. Projectafbakening	8
B3. Projectresultaat	9
B4. Projectorganisatie	10
B5. Globale krachtenveldanalyse	11
C. Plan van aanpak	13
C1. Projectstart en spelregels	13
C2. Inrichting participatie en communicatie	14
C3. Projectfasering	16
C4. Financiën en capaciteit	22
C5. Risicoanalyse	22

O. Samenvatting

- Regierol gebiedsvisie. De gemeente wil partijen met ruimtelijke vraagstukken rondom Wijlre-West faciliteren om te komen tot meerwaarde. De gemeente is zelf ook partij als eigenaar van mogelijk vrijkomende sportvelden.
- Wenkend perspectief. Keuzes voor 2035 over ruimte voor behoud in relatie tot ontwikkeling zijn gebaseerd op gezamenlijke belangen met besluitvorming daarover door de gemeenteraad.
- Tijdelijke oplossingen. Besluitvorming over lange termijnoplossingen is uitdrukkelijk afhankelijk van de medewerking aan en besluitvorming over de vast te stellen gebiedsvisie. Voor het vinden van korte termijnoplossingen zal separate besluitvorming met het goede borging van de tijdelijkheid plaatsvinden.
- Omgevingsdialog. Participatie wordt professioneel opgepakt. Participatie zonder plan is participatie waarbij alles kan. Goede samenwerking in de vorm van dialoog tussen partijen staat centraal. Afhankelijk van het verloop van het traject kan de raad besluiten om de uiteindelijke visie ongewijzigd over te nemen waardoor sprake is van co-creatie.
- DNA gebied. Onder onafhankelijke begeleiding wordt de geschiedenis van de plek gekoppeld aan de ambitie voor de toekomst. Door het voeren van een gesprek met de plek aan de hand komen de belangen en waarden van partijen in beeld in de vorm van een logisch gebiedsverhaal.
- Pilot Omgevingsvisie. Als gemeentelijke organisatie bestaat de wens om ervaring op te doen met gebiedsontwikkeling nieuwe stijl in de geest van de nieuwe Omgevingswet. De leerervaringen zullen onder meer worden gedeeld in het gemeentebrede traject Omgevingsvisie lijn50.

A. Aanleiding

De nieuwe Omgevingswet komt er aan in 2021. Onze gemeente bereidt zich hier op voor. Onder meer zal uiterlijk in 2024 een gemeentelijke Omgevingsvisie tot stand zijn gebracht. Voorafgaand hieraan heeft het college de wens om in de vorm van een pilot te experimenteren bij concrete gebiedsontwikkelingen. Daarbij is extra aandacht voor het toepassen van participatievormen.

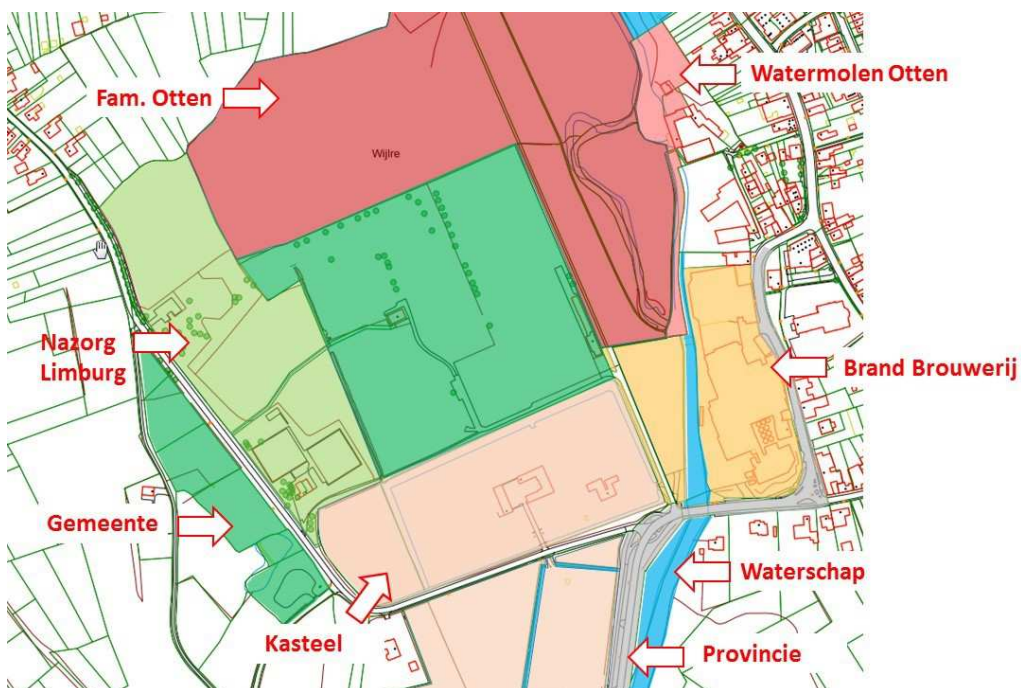
Een gebiedsvisie is bovendien een goede kapstok voor integraal werken. Door te werken met integrerende thema's, door problemen centraal te stellen, gebiedsgericht te werken en gemeenschappelijke kernwaarden en belangen te benoemen als 'wenkend perspectief', wordt integraal werken bevorderd.

Wijlre-west, het gebied rondom kasteel Wijlre heeft aanknopingspunten om voorafgaand aan een concreet Omgevingsplan een visie in de geest van de nieuwe Omgevingswet op te stellen. In dit gebied spelen namelijk diverse ruimtelijke vraagstukken en zijn ook nieuwe ontwikkelingen te verwachten. Daarbij gaat het in ieder geval om knelpunten bij actuele plannen van de Brand brouwerij en kasteel Wijlre in het kader van uitbreiding van de huidige activiteiten. Tevens heeft het waterschap plannen om in (een deel van) het gebied meer ruimte te geven aan de waterfunctie. Bij het oplossen van de puzzel rondom deze vraagstukken en de toekomst van andere functies in het gebied speelt een bestuurlijke keuze voor verplaatsing op termijn van de gemeentelijke sportvelden naar een andere locatie een belangrijke rol.

Startnotitie

Studiegebied pilot gebiedsvisie Wijlre-West

Globale indicatie eigendomssituatie Wijlre-West

Startnotitie

De gemeente is primair de initiatiefnemer van het proces en neemt zelf de uiteindelijke beslissing over de ontwikkelde visie. De participatie vindt daarbij plaats in de vorm van meewerken door stakeholders (dialoog). De door de raad vervolgens vast te stellen gebiedsvisie dient nadrukkelijk als een kader waarbinnen initiatieven plaats kunnen vinden. Dit kader geeft duidelijkheid en is van belang voor alle stakeholders.

Het vertrekpunt voor de gebiedsvisie is dat we als gemeente uitdrukkelijk samen met alle betrokkenen op zoek gaan naar meerwaarde. Het is een gezamenlijke fantasierijke zoektocht naar beleidsruimte die past bij het gebied. De gemeente heeft daarbij bovendien naast haar publieke taak ook het privaatrechtelijk belang als eigenaar van de sportvelden.

Daarvoor gaan we out of the box van grof naar fijn in woord en beeld de potentie van het gebied benoemen. De bedoeling is om de kernwaarden te ontdekken en de keuze voor concrete oplossingen zo lang mogelijk uit te stellen. Er wordt met een open flexibele blik en evenwichtige aandacht voor zowel economische, sociale, ruimtelijke en culturele aspecten gericht toegewerkt naar een concrete uitvoeringsagenda met een programma van eisen aan het einde van het traject.

Door dit traject op deze wijze aan te pakken, waarbij gekozen wordt om zoveel mogelijk samen te doen met alle stakeholders en (mee)bepalers ontstaat betrokkenheid bij het eindresultaat, komen slimme dwarsverbanden en nieuwe ideeën naar boven en worden bij de verdere uitwerking van initiatieven in het gebied juridische procedures geminimaliseerd.

Gelet op het karakter van de pilot en de wens om ruimte te bieden voor een andere werkwijze dan de gebruikelijke gebiedsplanning zal voor het proces rekening moeten worden gehouden met ongeveer 2 jaar doorlooptijd.

Met een procesmatige aanpak op basis van dit plan van aanpak wordt tevens een bijdrage geleverd aan de implementatie van de Omgevingswet in onze organisatie. Dit plan bevat ook een planning van activiteiten. Deze planning is mede afhankelijk van de andere stakeholders en is dus meer een wenselijke planning dan een harde planning. Gezien op het experimentele karakter zal op diverse logische momenten tussentijds de balans worden opgemaakt. Als daar aanleiding toe bestaat kan worden besloten om de aanpak bij te stellen en/of verder te verfijnen.

B. Projectopdracht

B1. Doelstelling

De pilot Gebiedsvisie Wijlre heeft als opgave om te komen tot een integrale toekomstbestendige visie op het gebied Wijlre-West, het gebied betreft de gronden in de omgeving van kasteel Wijlre, de Brand brouwerij en de sportvelden. Daarbij is gekozen voor een afbakening die voldoende ruimte biedt voor samenhangende oplossingen van actuele vraagstukken in de omgeving. Bij de besluitvorming omtrent de gebiedsvisie zal de begrenzing van het plangebied definitief worden vastgesteld.

Bij de nieuwe integrale visie zijn twee belangrijke doelen te onderscheiden.

- a. een gezamenlijke uitvoeringsagenda vaststellen op basis van de identiteit van het gebied.

Het opstellen van een Gebiedsvisie door een participatieve aanpak waarbij de inbreng van belanghebbenden en de politiek-bestuurlijke inbreng ten behoeve van een breed gedragen en haalbare ambitiebepaling van wezenlijk belang worden geacht. Op basis van de Gebiedsvisie kan vervolgens een omgevingsplan worden opgesteld waarbij de uitwerkingsagenda met programma van eisen een vertaling krijgt in een integrale regeling op het gebied van de fysieke leefomgeving.

- b. ervaring opdoen voor de nieuwe werkwijze met gebiedsontwikkeling onder de Omgevingswet.

Het opdoen van nieuwe ervaringen die recht doen aan het gedachtegoed van de Omgevingswet. Daarbij kan met name worden gedacht aan het opdoen van inzicht in de meerwaarde van participatievormen, optimaliseren van de inzet van medewerkers door op het juiste moment gebruik te maken van de juiste kennis, vaardigheden en competenties. Een kerngroep en een flexibele schil van medewerkers en meedenkers zorgt voor een procesmatige benadering die ruimte biedt voor innovatieve oplossingen en leermomenten.

B2. Projectafbakening

Met betrekking tot de te behalen doelen is sprake van drie belangrijke randvoorwaarden.

Verplaatsing sportvelden is een optie

Parallel aan het traject van Gebiedsvisie loopt in consultatie met de sportverenigingen een gemeentelijke oriëntatie op verplaatsing van sportvelden rondom kasteel Wijlre naar een andere locatie. Dit vanwege de maatschappelijke trend en financiële noodzaak tot intensievere (inter)gemeentelijke samenwerking tussen sportverenigingen. Eventuele ruimte die vrijkomt kan een sleutelrol spelen bij het oplossen van vraagstukken die in het gebied spelen. De gemeente is hierbij vanwege haar grondpositie naast initiatiefnemer van de gebiedsvisie ook een belangrijke sleutelspeler.

Startnotitie

Bij de Gebiedsvisie wordt niet vooruitgelopen op de definitieve besluitvorming omtrent mogelijke verplaatsing. Wel wordt een eventuele bestuurlijke keuze hieromtrent bij de definitieve visie betrokken. Op basis van de neutraal vast te stellen gebiedsidentiteit wordt onder meer gekeken naar het meest wenselijke toekomstige gebruik van de sportvelden. Daarbij zijn op voorhand scenario's mogelijk die uiteen kunnen lopen tussen geen plek voor sportgebruik tot optimaliseren van het huidige sportgebruik. Bij het totstandkomen van het uiteindelijke voorkeursscenario voor het gehele gebied zullen ook de sportverenigingen actief worden betrokken.

Participatie in wisselwerking met gemeentebrede participatievisie

In het kader van de gemeentebrede Omgevingsvisie wordt momenteel een participatiemodel voorbereid. Dit onder externe begeleiding. Momenteel heeft de raad nog geen participatievisie vastgesteld. De ervaringen met de verschillende participatievormen die bij deze pilot Wijlre-West worden getest zullen worden meegenomen bij het nog op te stellen gemeentebrede participatiemodel voor de Omgevingsvisie.

Omgekeerd zullen de ervaringen uit de gemeentebrede Omgevingsvisie worden benut bij deze pilot voor Wijlre-West. Een participatieplan op hoofdlijnen is onderdeel van dit plan van aanpak. Bij de nadere uitwerking zal bovendien gebruik worden gemaakt van andere ervaringen omtrent participatie die onze organisatie tussentijds opdoet.

Terugvaloptie omgevingsplan zonder gebiedsvisie

Om een meerwaarde te bereiken ten opzichte van de gebruikelijke aanpak van gebiedsontwikkeling is bij partijen de bereidheid en inzicht nodig om vanuit gezamenlijkheid meer te bereiken dan vanuit individueel initiatief mogelijk is. Daarom wordt in de procesaanpak vanaf de start extra aandacht gegeven aan het verbinden van de sleutelspelers, met name kasteel Wijlre, de Brand brouwerij en het Waterschap Limburg.

Mocht bij de start of tussentijds blijken dat bij (meerdere) sleutelspelers de bereidheid ontbreekt om een gezamenlijke meerwaarde te realiseren dan kan door de gemeente worden besloten om het visietraject stop te zetten. De terugvaloptie is dan dat zal worden gekeken of een passend omgevingsplan kan worden opgesteld ten behoeve van de inpassing van diverse actuele ontwikkelingen.

B3. Projectresultaat

Over het proces zijn wij van mening dat we ons willen ontwikkelen door vanuit de praktijk te leren. Om dat te bereiken willen we tijdens dit project gaan experimenteren in de geest van de Omgevingswet.

Het eindresultaat bestaat uit:

- a. een breed gedragen gebiedsvisie die als basis dient voor concrete uitwerking in omgevingsplan.

Startnotitie

Een haalbare gebiedsvisie in de vorm van een omgevingsvisie voor het gebied rondom landgoed Wijlre die passend is bij het karakter van het gebied en het ambitieniveau van betrokken partijen die voor 1-1-2021 door de gemeenteraad is vastgesteld. Na vaststelling van de gebiedsvisie zullen de vigerende bestemmingsplannen worden vervangen door een integraal omgevingsplan dat uiterlijk op 1-1-2029 is vastgesteld.

b. een evaluatiegids met inspiratie en leerpunten bij de totstandkoming van een gebiedsvisie.

Een evaluatiegids van en voor medewerkers en bestuurders met successen en leerpunten die wordt gedeeld met de organisatie. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van competenties, vaardigheden en gedrag die passen bij de beoogde werkwijze voor het maken van een gemeentebrede Omgevingsvisie. Het startbeeld bestaat uit de huidige sectorale manier van werken, ervaringen met de casusteamaanpak en een eerste verwachting van het gebiedsprogramma op basis van ervaring van het team RO.

B4. Projectorganisatie

Wethouder Jos Last is voor wat betreft de Gebiedsvisie bestuurlijk opdrachtgever voor de gemeente Gulpen-Wittem. De pilot Gebiedsvisie is vakinhoudelijk onderdeel van het werkproces rondom de gemeentebrede Omgevingsvisie waarvan Ralf Defaux de projectleider is. De pilot wordt begeleid door Roel Slabbers als eerste aanspreekpunt met ondersteuning van Edith Vervuren. Zij zijn verantwoordelijk voor het opstellen van de benodigde ambtelijke adviezen en regisseren de benodigde acties.

Tijdens de interne verkenning van het plan van aanpak en belangrijkste thema's is gebleken dat een structurele inbreng van een aantal medewerkers een meerwaarde heeft. Deze zogenaamde kerngroep heeft geen formele status, maar moet worden gezien als een startlijst van mensen die adviseren en in de loop van de pilot naar behoefte flexibel zal worden aangevuld. Gelet op de ruimtelijke aanleiding en de beleidsmatige hoofdthema's bestaat de kerngroep uit:

- Roel Slabbers (kerngroepleider)
- Edith Vervuren (vervangend kerngroepleider en RO lid werkgroep Omgevingsvisie)
- Wim Herberichs (Accomodaties: Verplaatsingsstudie en contact sportgebouwen)
- Lizet Rietjens/Sanne van Mieghem (Toeristisch beleid/bedrijfscontacten)
- Linda Frints (Cultuurbeleid, contacten kasteel Wijlre en Brand)
- Kenneth Leunissen (Contact sportprogrammering en kerngroep zelfsturing Wijlre)

Afhankelijk van de behoefte aan expertise zal in iedere hoofdstap deze kerngroep flexibel worden aangevuld met andere medewerkers uit de organisatie. Daar waar wordt geconstateerd dat intern of

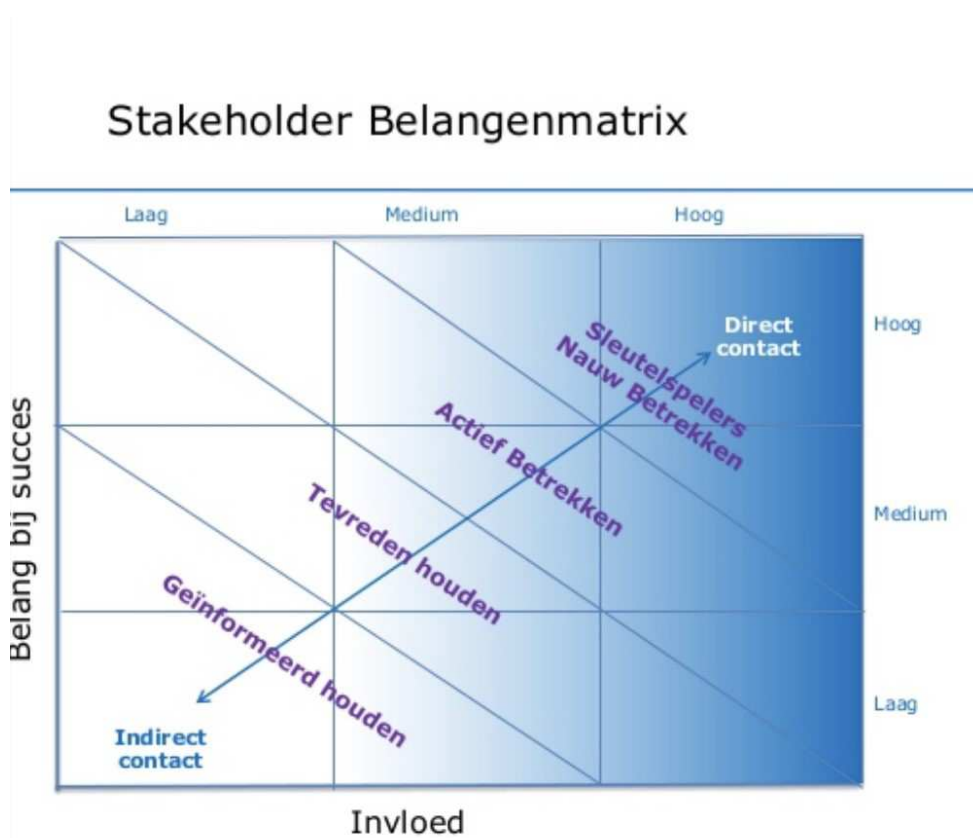
Startnotitie

bij stakeholders de benodigde expertise niet of onvoldoende aanwezig is zal gericht gebruik worden gemaakt van externen. Bij de start van de pilot wordt met name een meerwaarde gezien in:

- de inzet van een deskundige op het snijvlak van erfgoed en gebiedsontwikkeling voor de borging van een effectief gebiedsverhaal als vertrekpunt voor een haalbare gebiedsambitie.
- de inzet van een deskundige voor het ontwerp onderzoek van de ambitie en de visie.
- de inzet van deskundigheid voor het effectief inzetten van participatievormen.

B5. Globale krachtenveldanalyse

Bij de start zijn de stakeholders in kaart gebracht en is de eerste indruk van hun verwachte belang benoemd. Dit om op een gerichte manier partijen op het juiste moment met maximale meerwaarde bij het proces te betrekken.

Startnotitie

Relevante partijen met eerste indruk van hun belang.

- Brand brouwerij: bezoekerscentrum, parkeerruimte en opslagterrein
- Kasteel Wijlre: parkeerruimte, entree en horecagebruik
- Waterschap Limburg: retentiefunctie, meandering Oude Geul, vistrap
- Molen Otten: behoud watermolen en natuurfunctie, vermindering wateroverlast
- Familie Otten: natuurfunctie, vermindering wateroverlast
- Gemeente Gulpen-Wittem: herinvulling mogelijk vrijkomende sportvelden
- Bodemzorg Limburg: beheer voormalige stortplaats rondom tennisvelden

C. Plan van aanpak

C1. Projectstart en spelregels

De projectstart is gebaseerd op initiatief van het college om een pilotgebied aan te wijzen voor het werken met de Omgevingswet en het daarbij opstellen van een gebiedsvisie. In Wijlre-West vragen diverse ontwikkelingen en vraagstukken de aandacht. Met name gaat het om de doorgroeiwens van kasteel Wijlre, het idee van de Brand brouwerij om onder meer de bezoekersfunctie verder uit te bouwen en het plan van het waterschap voor aanpassingen in het landschap om wateroverlast te beperken. Tevens zal gekeken worden naar mogelijke recreatieve toekomstplannen rondom molen Otten. Kansen worden onder meer gezien in een nieuwe invulling van mogelijk op termijn vrijkomende voetbalvelden die op gemeentegrond liggen.

De rode draad van het proces bestaat uit een zoektocht van grof naar fijn naar de belevingswaarde, toekomstwaarde en gebruikswaarde van het bewuste gebied. In samenspraak met betrokken sleutelspelers en consultatie van gebruikers en (mee)bepalers kunnen in het spanningsveld tussen het behoud van het karakter van het gebied en gewenste toekomstige ontwikkelingen creatieve oplossingen worden gevonden voor de lange termijn. Met deze verbindende manier van gebiedsontwikkeling komt meer ruimtelijk en maatschappelijk rendement tot stand dan bij de uitwerking van haalbare losse ideeën.

Beleidswensen, bestaande beleidskaders en ambtelijke expertise zullen worden betrokken bij het gezamenlijk te doorlopen participatieproces. Daarbij is het de wens om voorafgaand aan het opstellen van een concreet Omgevingsplan aan de hand van duidelijke spelregels meer na te denken over het gezamenlijk gewenste eindbeeld. Van daaruit kan beter onderbouwd en met groter draagvlak een keuze worden gemaakt over welke zaken gereguleerd moeten worden en op welk vlak grotere flexibiliteit mag bestaan.

De resultaten zullen per fase van het gebiedsvisieproces worden voorgelegd aan de deelnemers en het college ter besluitvorming. Het gebiedsverhaal en de op te stellen scenario's zijn daarom leidend voor het vervolg. Commitment van partijen zal daarbij op gelijk beslissingsniveau plaats dienen te vinden.

Een gebiedsvisie is naar verwachting pas vastgesteld over twee jaar. Met betrekking tot de kortere termijn is uit eerste verkenning gebleken dat met name een tijdelijke oplossing is gewenst voor de parkeerproblematiek door bezoekers van het kasteel. Hiernaast kan bij de Brand brouwerij mogelijk ook worden gedacht aan medewerking aan een minibrouwerij met proeflokaal zonder toename van aantal bezoekers. De desbetreffende stakeholders in de omgeving zijn hiervoor aan zet waarbij de gemeente primair een faciliterende rol heeft.

De stakeholders zijn en blijven zelf verantwoordelijk voor hun initiatieven die mogelijk vooruitlopen op de uiteindelijke gebiedsvisie. Initiatieven waarbij een goede samenhang is met de gebiedsvisie zijn kansrijker en zullen sneller kunnen worden gerealiseerd. Besluitvorming over lange

Startnotitie

termijnoplossingen is uitdrukkelijk afhankelijk van de medewerking aan en besluitvorming over de vast te stellen gebiedsvisie.

Voor het vinden van een korte termijnoplossing zal separate besluitvorming plaatsvinden. Hieraan kunnen geen verwachtingen worden ontleend. Bij het eventueel maken van tijdelijke afspraken staat een goede borging van het tijdelijke karakter voorop. Dit met een uitdrukkelijke relatie tot de uitkomst van de op te stellen en door de gemeenteraad vast te stellen Gebiedsvisie.

Vanuit bovenstaand oogpunt is deze projectopdracht en plan van aanpak geformuleerd.

C2. Inrichting participatie en communicatie

In de Omgevingswet wordt een participatieve aanpak beschreven als: “het in een vroegtijdig stadium betrekken van belanghebbenden (burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere overheden) bij het proces van de besluitvorming over een project of activiteit”. Om bij deze pilot te kunnen werken aan een robuust ruimtelijk verhaal volgens de Omgevingswet zijn duidelijke afspraken over participatie nodig. Zowel voor de gemeente zelf als voor de omgeving, zodat zij weten wat zij van de gemeente mogen verwachten.

De kapstok voor de concrete uitwerking van de participatie wordt gevormd door:

1. Participatievisie. Geeft aan hoe de gemeente kijkt naar en denkt over participatie, in welke context zij het plaatst en hoe zij erover oordeelt.
2. Participatieprincipes. Zijn voor gemeentebesturen en bestuurders de leidraad voor participatie en bieden duidelijkheid voor partners en inwoners over de inzet van de gemeente bij participatie.
3. Participatieplan op hoofdlijnen. Is per fase het spoorboekje met de concreet benodigde acties voor alle partijen.

Ad 1 Participatievisie en co-creatie

De aanleiding van deze gebiedsvisie wordt gevormd door uiteenlopende vraagstukken van diverse partijen met losstaande oplossingsrichtingen op basis van hun eigen belangen. Gelet op de aard van de ruimtelijke vraagstukken in combinatie met de huidige afzonderlijke insteek van de sleutelspelers is de keuze voor een samenwerkende gemeente een logische.

In het perspectief van de samenwerkende, netwerkende, gemeente gaat het om het bereiken van doelen, maar met behulp van inspanningen van anderen. De gemeente trekt naar buiten om met maatschappelijke organisaties of andere partners in het veld in gesprek te gaan. Bij deze visie faciliteert de gemeente, heeft zij een grondpositie (voetbalvelden), is kaderstellend en neemt met inachtneming van de uitkomsten van de participatie uiteindelijk zelf de beslissing over de vast te

Startnotitie

stellen gebiedsvisie. Daarmee is sprake van een goede en intensieve samenwerking tussen partijen met traditionele besluitvorming: een dialoog.

De voorkeur gaat echter uit naar een nog verdergaande vorm van participatie: co-creatie. Indien uit het verloop van de eerste fase blijkt dat bij de sleutelpartijen voldoende ambitie en inspanningen worden geleverd kan het college er voor kiezen om de raad adviseren om een stap verder te zetten en de inhoudelijke visie van de stakeholders over te nemen zonder amendering.

Ad 2. Participatieprincipes

De principes zijn voor het college van B&W en de gemeenteraad de leidraad voor participatie en bieden duidelijkheid voor partners en inwoners over de inzet van de gemeente bij participatie. Doel is het samenwerken aan een slimmere, schoner en sterkere omgeving; met meer vertrouwen, betrokkenheid en draagvlak. Om zo tot betere voorstellen te komen. Op grond van praktijkervaringen zullen na verloop van tijd bijstellingen nodig zijn. Dat hoort bij een serieus proces van professionalisering.

1. De basishouding van de gemeente bij het voorbereiden en realiseren van de opgaven is: *samenwerken met betrokken partijen*. Maar er wordt geen participatieproces voortgezet als er niets te beïnvloeden valt.
2. Of het nu om beleid of uitvoering gaat, de gemeente benoemt voor zichzelf de passende rol(len) en de aansluitende vorm(en) van participatie.
3. De gemeente hecht waarde aan initiatieven uit de samenleving. Per initiatief bekijken we hoe wij ons als gemeente daartoe verhouden.
4. De architectuur van de participatie wordt in een open en gelijkwaardig gesprek samen met de sleutelspelers bepaald.
 - Dit gebeurt per fase bij het maken van de werkplannen voor de opgave.
 - Onderwerpen zijn tenminste: elkaars belangen, rollen, taken, verwachtingen en wat inhoudelijk/financieel wel en niet ter discussie staat of mogelijk is.
 - Er is respect voor de verschillen in rollen vanwege bijvoorbeeld wettelijke en democratische regels.
5. De inzet van gemeentelijke medewerkers en bestuurders beoogt een gelijk speelveld voor alle participanten.
 - Het proces, informatiedeling en terugkoppeling zijn transparant en te begrijpen (geen jargon).
 - Besluitvormingsprocedures zijn vooraf, op begrijpelijke wijze, inzichtelijk.
 - Wanneer er vertrouwelijke informatie is dan worden hierover goede afspraken gemaakt.
 - Naar de deelnemers wordt gecommuniceerd hoe hun input het besluit heeft beïnvloed.

Ad 3 Participatieplan op hoofdlijnen

Tussen de intensiteit van de participatie en de speelruimte voor de beslissers bestaat een sterke wisselwerking (participatieparadox). Daarom zijn duidelijke afspraken nodig aan de voorkant omtrent het niveau en de inrichting van de participatie. Participatie zonder plan is participatie waarbij alles

Startnotitie

kan. Het proces rondom de gebiedsvisie dient ook zo goed mogelijk te zwaluwstaarten met het opvolgende omgevingsplan.

Gelet op de aard van diverse vraagstukken in het gebied en landelijke ervaringen met soortgelijke trajecten bestaat de grootste kans op haalbare creatieve oplossingen door aan de voorkant extra aandacht te besteden aan het bouwen van gezamenlijk vertrouwen tussen de sleutelpartijen (met een eigendomspositie en/of middelen voor nieuwe ingrepen) in maximale speelruimte. Aan de hand van de ringen van invloed (meebeslissen, meewerken, meedenken en meeweten) en participatieladder (informereren, raadplegen, co-creëren en meewerken) wordt per fase een zo optimaal mogelijke keuze gemaakt voor over de participatiemomenten en -vormen per betrokken partij.

De eerste fase is onder meer bedoeld om de insteek van de sleutelspelers te verkennen. Het proces zal plaatsvinden met de insteek van goede samenwerking en met traditionele besluitvorming. Indien uit het verloop van de eerste fase blijkt dat bij de sleutelpartijen voldoende ambitie en inspanningen worden geleverd kan het college er voor kiezen om de raad adviseren om een stap verder te zetten en de inhoudelijke visie van de stakeholders over te nemen zonder amendering.

Bij de externe communicatie staat de kernboodschap centraal. De wijze van communicatie hiervan vindt plaats in samenwerking met de beleidsmedewerker communicatie. Ook is bij de participatie en proceskeuzes gebruik gemaakt van ervaringstips van Leon van Hoof (bureau P2). Dit gelet op zijn betrokkenheid bij de opzet van de casusteamaanpak en ervaring met verbindend onderhandelen.

Voor de eerste fase (identiteit) wordt de opzet van de participatie en communicatie in een met de portefeuillehouder afgestemd werkplan nader uitgewerkt. De nadere uitwerking van de participatie in fase 2 (ambitie) en fase 3 (visie) zal voorafgaand aan de start van een nieuwe fase plaatsvinden en worden afgestemd met de portefeuillehouder.

C3. Projectfasering

Hier worden op hoofdlijnen de te behalen (tussen)resultaten met de benodigde werkzaamheden beschreven. Per fase zal voorafgaand aan de start met inbreng van de kerngroep een werkplan met de concreet benodigde acties worden opgesteld. Daarbij zullen ook de benodigde communicatiemomenten en de invulling daarvan worden afgestemd met de afdeling communicatie.

Door de kerngroep zal gelet op de gewenste leereffecten flexibel worden omgegaan met de concrete invulling van met name de participatie. Als onderdeel van het leertraject zal met hulp van externe deskundigheid voor de praktische invulling van de werkplannen een separaat participatie- en communicatieplan worden opgesteld.

Het plan van aanpak vormt bij de verdere uitwerking richting en biedt begrenzing in budget, tijd en capaciteit. Indien daartoe voldoende aanleiding bestaat zal gemotiveerd worden voorgesteld om het plan van aanpak op onderdelen te wijzigen.

Startnotitie

Samenvatting projectfasering:

	Op te leveren producten		
Hoofdstappen	Fase 1: Identiteit (2019)	Fase 2: Ambitie (2019-2020)	Fase 3: Visie (2020)
Gebiedsvisie	plan van aanpak fase 1 t/m 3	kernkwaliteiten	programma van eisen
	belangenmatrix	scenario's	uitvoeringsagenda
	gebiedsverhaal		
Evaluatiegids	Presentatie verwachte meerwaarde en 1ste indruk	Presentatie successen en leermomenten	evaluatiegids

Fase 1 Identiteit

Waarom?

Een plek waarmee mensen zich verbonden voelen zorgt voor meerwaarde en betekenis. Met dat perspectief voor ogen gaat de planontwikkeling soepeler en ontstaat een grotere sociale cohesie tussen de sleutelspelers en de omgeving. Een gezamenlijk perspectief legitimeert de keuzes in het plan.

Wat levert het op?

- Economie: Een plek met een herkenbare identiteit spreekt bewoners, bedrijven en bezoekers meer aan.
- Sociaal: Een herkenbare identiteit versterkt de band tussen bewoners, instellingen en geeft een gevoel van trots.
- Ruimte: Een ontwerp op basis van een herkenbare identiteit geeft meer betekenis en maakt de omgeving mooier en interessanter.
- Cultureel: Een gedragen identiteit draagt bij aan het in stand houden van het culturele aanbod.

Hoe?

Op basis van het vastgestelde plan van aanpak komen tot inventarisatie en analyse van het gebied die leidt tot een gestructureerde gebiedsidentiteit waarin een gezamenlijk toekomstbeeld in bruikbare verhaallijnen is vervat. Participatie zal ten behoeve van verbinding en inspiratie plaatsvinden met partijen die een toekomstige ontwikkeling wensen en mogelijk kunnen maken (stakeholders). Gebruikers en (mede)besluitvormers zullen in fase 2 worden geïnformeerd en bevraagd en in fase 3 actief worden betrokken.

Activiteiten

- Inventariseren beleid en beleidswensen in relatie tot het studiegebied kasteel Wijlre .
- Interviews met stakeholders voor een startbeeld en inzicht in belangen en gevoeligheden.
- Gezamenlijk locatiebezoek en quick scan ter kennismaking en inspiratie.

Startnotitie

- Kennis delen en informeren over de verwachte meerwaarde, spelregels en eerste indruk bij het werken met de Gebiedsvisie.
- Benoemen en delen van toekomstwensen, dromen en (gezamenlijke) belangen.
- Verhaallijnen rondom sleutelplekken opstellen waarbij de gebiedsgeschiedenis betekenis krijgt door een koppeling aan de toekomstwensen voor het gebied.

-

Resultaat

- Plan van aanpak pilot gebiedsvisie (reeds gereed).
- Belangenmatrix met plangebied voor gebiedsvisie en vertrouwen tussen stakeholders.
- Gebiedsverhaal in de vorm van verhaallijnen en opgaven.
- Presentatie verwachte meerwaarde nieuwe werkwijze en eerste indruk.

-

-

Fase 2 Ambitie

Hieronder volgt een globale uitwerking van de activiteiten om te komen tot een gebiedsambitie.

Waarom?

De toekomstwensen die in de vorige fase zijn benoemd in verhaallijnen hebben een vertaalslag nodig in scenario's die zijn geworteld in de fysieke gebiedskwaliteit, liefst met versterking van die kwaliteit.

Wat levert het op?

Door met elementen van de casusteamaanpak voort te bouwen op de resultaten en inspiratie van de identiteitsfase kan verbindende onderhandeling worden gestimuleerd en komen met de initiatiefnemers en anderen haalbare en gedragen oplossingsperspectieven tot stand. Hierbij wordt de basis gelegd voor succesvolle besluitvorming over concrete initiatieven.

Hoe?

Op basis van het gebiedsverhaal door ontwerpend onderzoek komen tot een gewortelde en gedragen gebiedsambitie die in bruikbare scenario's is vervat. Participatie zal op basis van de verbinding en inspiratie uit fase 1 plaatsvinden met partijen die een toekomstige ontwikkeling wensen en mogelijk kunnen maken (stakeholders). Gebruikers en (mede)besluitvormers zullen worden gevraagd om informatie en in fase 3 actief worden betrokken.

Activiteiten

- Enquête gebruikers en omwonenden.
- Themabijeenkomst gebruikers (b.v. invulling sportvelden, duurzaamheid).
- Atelier gebiedspotentie om kernkwaliteiten, bedreigingen, beleidsruimte en trends te benoemen.

Startnotitie

- Kennis delen en informeren over de successen en leerpunten bij het werken met de Gebiedsvisie.
- Atelier scenariobouw om haalbare oplossingsrichtingen in beeld te brengen.

Resultaat

- Matrix kernkwaliteiten en trends.
- Oplossingsrichtingen in de vorm van bouwstenen voor relevante scenario's.
- Presentatie successen en leermomenten nieuwe werkwijze.

Fase 3 Visie

De gewenste gebiedsambitie wordt door de volgende activiteiten vertaald in een visie op de concrete gebiedsontwikkeling.

Waarom?

De scenario's die in de vorige fase zijn opgesteld worden vertaald in een haalbare uitvoeringsagenda met een zo breed mogelijk draagvlak zodat een integrale visie ontstaat voor de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving op de lange termijn.

Wat levert het op?

Door de sleutelspelers verder onderzoek te laten doen naar de economische uitvoerbaarheid en daarbij een actieve dialoog te voeren met de omgeving en meebeslissers kan aan de gemeenteraad een voorstel worden gedaan over de uitvoering van concrete projecten en initiatieven.

Hoe?

Op basis van de bouwstenen van de geformuleerde scenario's door het consulteren van zowel stakeholder als gebruikers en (mede)bepalers komen tot een haalbare uitvoeringsagenda voor de komende 15 jaar.

Participatie zal plaatsvinden door aan de hand van de identiteit en ambitie alle betrokken stakeholders, gebruikers en (mede)besluitvormers te consulteren.

Activiteiten

- Interviews geïnteresseerde gebruikers, omwonenden en zelfsturingsgroep.
- Atelier gebiedsontwikkeling om een gedragen programma van eisen te formuleren ten behoeve van een nieuw omgevingsplan
- Uitvoeringsagenda opstellen met een maatschappelijk en financieel haalbaar programma voor het gebied
- Opstellen van een evaluatiegids over de successen en leerpunten bij het werken met de Gebiedsvisie
- Opstellen beknopt integraal gebiedsvisiedocument.

Startnotitie

Resultaat

- Programma van eisen voor de komende 15 jaar
- Uitvoeringsagenda
- Document gebiedsvisie kasteel Wijlre
- Evaluatiegids successen en leermomenten nieuwe werkwijze

Startnotitie

C3. Besluitvorming op hoofdlijnen

Fase	Waarover	Wanneer	wie
0 Plan van aanpak	Projectopdracht + PVA hele project	Maart-Mei 2019	Kerngroeptrekker levert, ambtelijk opdrachtnemer en portefeuillehouder toetsen, College stelt vast, Raad informeren met RIB
1 Identiteitsfase	Gebiedsbegrenzing met belangenmatrix	April 2019 – september 2019	Kerngroep en stakeholders
	Gebiedsverhaal		Kerngroep en stakeholders
	Presentatie verwachte meerwaarde en eerste indruk		Kerngroep en werkgroep gebiedsvisie
	Flitsrapportage identiteit	September 2019	College stelt vast, informeren stakeholders en raad met RIB
2 Ambitiefase	Matrix kernkwaliteiten	Oktober 2019 – maart 2020	Kerngroep en stakeholders
	Scenario's		Kerngroep en stakeholders
	Presentatie successen en leermomenten		Kerngroep en werkgroep gebiedsvisie
	Flitsrapportage ambitie	Maart 2020	College stelt vast, informeren stakeholders en raad met RIB
3 Visiefase	Programma van eisen	April 2020 – september 2020	Kerngroep, stakeholders en gebruikers

Startnotitie

	Uitvoeringsagenda		Kerngroep, stakeholders en gebruikers
	Evaluatiegids		College stelt vast, informeren werkgroep Omgevingsvisie en organisatiebreed.
	Document gebiedsvisie	December 2020	Vaststellen raad, opdracht college omgevingsplan

C4. Financiën en capaciteit

Voor de te verwachten financiële bijdrage wordt uitgegaan van reguliere ambtelijke uren (going concern). Concreet zijn voor de trekker vanuit het team RO 400 uur en voor zijn ondersteuning 100 uur capaciteit beschikbaar. Voor de overige leden van de kerngroep dient rekening te worden gehouden met de inzet van circa 50 uur persoon. Daarnaast zullen diverse medewerkers flexibel en incidenteel worden gevraagd om hun kennis en expertise bij te dragen.

Tevens moet voor gewenste externe ondersteuning rekening worden gehouden met een extra kostenpost. Vandaar dat wij vooralsnog rekening houden met een bedrag van € 15.000 (inschatting benodigde ondersteuning ateliersessies, communicatie en bijkomende kosten). Tijdens het proces zullen de kosten nader begroot worden op basis van de op te leveren producten.

Er is een werkafpraak gemaakt met de budgethouder dat de te maken kosten zullen worden betaald uit het budget voor de gemeentebrede Omgevingsvisie.

C5. Risicoanalyse

Risico's project algemeen	Beheersmaatregel
Bestuur en directie onderschatten impact	<p>De impact van de voorgestelde nieuwe benadering van gebiedsontwikkeling is groot. Voorafgaand aan het gebruikelijke proces tot een bestemmings-/omgevingsplan wordt extra en andere inspanning gevraagd van medewerkers uit de gehele organisatie. De kans is hierdoor reëel dat er onvoldoende mensen, middelen of tijd voor vrij worden gemaakt.</p> <p>Tijdig aangeven en door directie/bestuur vrijmaken van gevraagde capaciteit en middelen.</p>

Startnotitie

Risico's project algemeen	Beheersmaatregel
Geen duurzaam participatiemodel	<p>De kans bestaat dat stakeholders en andere betrokkenen uiteenlopende verwachtingen hebben en/of blijven denken vanuit hun eigen belangen waardoor samenwerking stagneert. Het opvolgende omgevingsplan zal daardoor weinig draagvlak hebben.</p> <p>Heldere terugkoppeling van spelregels en verwachtingen (wat kan wel en wat kan niet) door elkaars 'taal' te leren begrijpen.</p> <p>De betrokkenheid en energie bij de omgevingsvisie direct aansluitend benutten bij het opstellen van een passende omgevingsplan.</p> <p>De ontdekte werkwijze kan ook worden benut bij een gemeentebrede Omgevingsvisie.</p>
Mate van beleidsvrijheid onbekend	<p>Bij de oriëntatie zo goed mogelijk in kaart brengen wat de verwachte beleidsvrijheid is met name extra aandacht voor de afstemming met het separate traject omtrent de verplaatsing van sportvelden.</p> <p>Visie met uitvoeringsagenda opstellen die binnen de verwachte beleidsruimte ligt. Gevolgen in beeld brengen van mogelijk tussentijdse wijzigingen.</p>
Aansluiting met omgevingsplan is onvoldoende	<p>Bij het programma van eisen en de uitvoeringsagenda kan het maken van keuzes worden vermeden. Daarmee ontstaat ruimte voor initiatiefnemers om hun individuele wensen te realiseren zonder afstemming op de gewenste gebiedskwaliteit.</p> <p>Tijd en ruimte nemen om samen met alle betrokken partijen de ambitie en haalbaarheid helder te bepalen en een goede discussie te voeren aan de hand van een vooraf bepaald proceskader.</p> <p>Initiatiefnemers blijven zelf verantwoordelijk voor kwaliteit en draagvlak van het eigen initiatief. De gemeente blijft hierin ook bij vertaling in een omgevingsplan een faciliterende rol vervullen.</p>

Startnotitie

Risiko's project algemeen	Beheersmaatregel
Onvoldoende bereidheid tot co-creatie bij sleutelpartijen	<p>Tijdens de pilot bestaat de kans dat een of meerdere sleutelpartijen niet of minimaal participeren. Hiermee ontbreekt perspectief op een gezamenlijke uitvoeringsagenda met meerwaarde voor het gebied.</p> <p>Inspanningen van de gemeente voor extra ruimtelijk en maatschappelijk rendement richten op totstandkoming passend en zo mogelijk breed gedragen concreet omgevingsplan.</p> <p>Bij afhaken van alle sleutelpartijen terugvallen op het vaststellen van een klassieke structuurvisie voor een groter gebied.</p>